

K I Š A

Kiša je padala, a Mali je plakao i brisao suze rukavom mokrog kaputa. Brisao je suze i kišu sa suzama, jer tko će odvojiti suzu od vode!? I tako je neprestano otirao lice, jer on je neprestano plakao i kiša je bez prestanka padala.

Najprije je samo plakao, a onda se stid pomiješao u suze. Jer nije bilo u redu da plače. Bio je dječak, a muški nikad ne plaču. Bez obzira na godine. On je to znao iako se ne sjeća da li mu je to netko rekao i tko. Onda se sjetio da nije u redu ni da se stidi. Jer ni to nije muški. On zapravo nema dosta godina da bude muškarac, ali tko sada vodi računa o godinama!? Važno je jedino koliko je tko visok. On nije ni visok, a možda nikad neće ni biti, jer ni njegov otac, koga svi zovu Mali Jahiel, nije. Ni djed koji je već davno umro, nije bio. Ni stric koga već dugo nije vidio. A teta Tea, kojoj je on jako sličan, je njegova najmanja teta. A možda ni visina nije uvijek važna! Neće sada on da misli o tome. Mora da pazi da ga netko ne vidi kako plače, jer bi mogli misliti da plače jer je dijete, jer samo djeca cmizdre. A on je u koloni s odraslima i to je kao da je i on čovjek. Ne baš pravi ali ipak čovjek. Zato nije htio da ga netko vidi kako plače, makar nema dosta godina i nije visok. Ali bojao se bez razloga. Bilo je nemoguće da bilo tko nešto primijeti. Išli su u koloni po jedan i samo je jedan čovjek vidio njegova leđa i noge, a on je onom ispred sebe vidio noge i cipele, a i kiša je neprestano padala, sada već pljuštala i kvasila ga po cijelom licu i kaputu, a tko bi mogao poznati suzu u vodi da i vidi. Ali on je ipak otirao suze i kišu sa suzama sve češće, jer kiša je sve jače padala i on je sve više plakao.

Onda je onaj u koloni ispred njega, dok se napola okrenuo na jednom zavijutku staze, primjetio kako Mali briše kišu s lica kao da plače, i to je bilo skoro smiješno. Bilo je smiješno čovjeku u koloni ispred njega, koji je to vidio i bilo mu je žao Maloga, jer je još tako mlad i ništa ne zna. Htio mu je reći da ne vrijedi da

bríše kišu s lica kad i onako neprestano pada i kad mu je rukav mokriji od lica. Htio mu je reći da ne vrijedi brisati kišu koja pljušti! Treba pustiti neka pere lice i leđa. Neka ga cijelog opere! Ali kad je to htio da mu kaže, učinilo mu se da Mali briše suze ispod kiše, a kišu samo zajedno sa suzama, jer tko može izvaditi suzu iz vode!? Zato nije ništa rekao. Nije bio siguran, pa nije znao što da mu kaže. A i gledao je ponovo ispred sebe. Ipak mu je Mali začas ponovo došao u glavu. Ali sada mu ga više nije bilo žao. Jer ako Mali zaista plače, on ne zna zašto plače. Jer još nije dovoljno velik da bi znao. Zato ga ne treba žaliti. Kako su sitni dječji jadi! Trebalo bi da se veseli, a ne da plače, kad bi znao.

Da on, Veliki, plače, on bi znao zašto plače a i suze ne bi otirao pred čitavom kolonom. Kad bi on plakao, pustio bi neka ih kiša pere, ako kiša pada, a vjetar i sunce osuši, ako je sunčano i vjetrovito. Tako je mislio Veliki i zato se nije okrenuo da kaže nešto Malome. Pustio ga je neka plače i neka se sam nauči kako se plače i zbog čega. Pustio ga je neka sam odraste. U ratu je za to najbolja prilika. Tu se najbrže nauči.

A Mali je na zaokretu pogledao u Velikog ispred sebe i učinilo mu se da ga Veliki ne voli. Sigurno misli da je premali i što će tu u koloni s borcima kad još nije pravi čovjek. Veliki sigurno misli da ne bi trebalo biti u koloni to razmaženo jevrejsko dijete, koje plače jer su mu prevelike cipele našuljile nogu. Taj Mali, koji plače jer mama nije kraj njega. Taj koji plače tko zna zbog čega ili možda ni zbog čega — jer nije dovoljno velik da bi znao zašto plače. Tako svi veliki misle, a u koloni su svi veliki, jedino Tomica nije, a i on je visok i negdje daleko naprijed.

A njega, Maloga, nitko u koloni ne voli, čak ni Tomica, jer Tomica je visok pa se pravi da spada u velike. I zato je još više plakao, jer je i Tomica velik, jer je samo on mali. Sjetio se kako su njegovog tatu svi zvali Mali Jahiel i bio je siguran da bi ljudi upitali: »Koji Jahiel«, kad bi netko rekao samo ime njegovog oca, iako je on bio jedini Jahiel u mjestu i to svi znaju. Onda je pomislio kako će možda i njega kad odraste svi zvati Mali Markus, pa je plakao još više, zato što će uvijek biti mali, zato što je djed bio, zato što je otac mali i stric koga već dugo nije vidio i zato što je teta Tea, kojoj je on jako sličan, njegova najmanja teta. Plakao je još više zato što su svi oni mali i što će i on uvijek biti. Jer oni koji su mali nisu nikad veliki a samo veliki nikad ne plaču. Tako je mislio Mali. Veliki nemaju razloga da plaču, jer sve naprave kako sami hoće. Zato kad bi veliki plakali, plakali bi bez razloga, a onda ih ne bi trebalo žaliti. Velikima nije stalo ni do čega, ni da li ih netko voli. Nije im stalo ni do komesara. A njemu, malom, je žao što komesar više voli Tomicu nego njega. Jer Tomica je visok, pa izgleda kao da je velik, pa je to komesaru zbog nečega smiješno i uvijek se zato šali s Tomicom. A njega ne voli jer je

mali, jer u ratu nitko ne voli male. I zato je mali Markus plakao. Sjetio se kako ga je komesar uz put upitao može li da hoda, a on je rekao da može, mada nije mogao. Plakao je kad ga je komesar to uz put upitao, jer se sjetio kako je po mamu došao auto, onaj koga je mama već nekoliko dana čekala, ali kad je došao kao da baš nije htjela da ide, pa je to htjela i reći onom gospodinu koji je došao po nju, ali onda ipak nije ništa rekla. Samo je mala Hana nešto pričala i veselo skakutala, jer ona tako voli da se vozi. A mama uopće nije slušala malu Hanu, ni pogledala je nije, ušla je u auto a da nije ni primjetila da on, Markus, nije tamo. Bila je sigurno ljuta zbog nečega i zato on nije htio da izađe iza debelog oraha, samo je zažmurio na oba oka iz straha da ga tko ne vidi. A poslije kada je i tata ušao i kada su se svi odvezli bio je strahovito gladan pa je pošao u kuću, ali na vratima je stajao lokot isti onakav kakvog su imali na drvarnici, samo još veći. Do mraka je mali Markus sjedio pred zatvorenom kućom, a onda je otišao preko vrta kod onog gospodina koji je pred par dana nago-varao tatu da ide s njim u šumu, ali je tata rekao da ne može. A Markusu je to bilo jako žao, jer bi tata možda i njega poveo, a sigurno već ima visibaba. Ali tata je govorio da bi bilo bolje da sjedi u kući i uči slova, jer on, tata, je u njegovim godinama već čitao iz novina.

A sada je ovdje, i to u koloni s odraslima, i zato mu ne pada na pamet da traži visibabe iako je siguran da ih već odavno ima. Samo da je bar malo veći, pa da mu se torba ne vuče po zemlji i cipele ne padaju s nogu. I zato je Markus zaplakao kad se sjetio kako ga je komesar upitao može li da hoda, ali ne zato što nije mogao da hoda (da je htio da se vozi on bi otišao s mamom) nego je plakao zato što nije velik, jer kad bi bio velik mogao bi da hoda.

A onda odjednom nije morao dalje. Onaj ispred njega nije se micao ni onaj iza njega nije ga gurao i vjerovatno nitko ispred njega i nitko iza njega nije išao dalje. Čitava je kolona za čas stala. I tako je i on stajao na tom puteljku i vidio samo nečije ogromne blatne cipele, možda i svoje vlastite. Kiša je još padala, ali ne tako jako, a i njemu se više nije tako jako plakalo. Zatim su opet krenuli dalje. A poslije je netko ispred njega viknuo da je onaj i onaj neki drugi i još netko mrtav. A onda je to isto netko viknuo iza njega. I još dugo su išli dalje, kad se Mali sjetio da je i Tomica s njima, da je netko viknuo da je Tomica umro. Onda se odjednom Veliki okrenuo da pogleda Malog i kad se on okrenuo Malom se učinilo da veliki plače. Plače za Tomicom, pomisli Mali, pa mu je htio reći da Tomica nije bio dobar, pravio se velik, i da za njim ne treba plakati. Ali se onda sjetio da je i on htio da bude velik, a nije bio ni siguran da Veliki plače, pa nije rekao ništa.

A Veliki se ponovo okrenuo naprijed, jer se nije mogao sjetiti što bi mogao reći Malom. Što da kaže malom koji neće nikad biti tako velik da mu cipele neće spadati s nogu. Malom, koji je zaboravio kako se spava bos, jer je premali da bi se sjećao, a nikad neće imati prilike da to nauči ponovo.

Što da kaže malom koji nikad neće biti velik!?

Nije rekao ništa, ali se još jednom okrenuo da vidi to dijete koje će umrijeti kao čovjek. A onda je mokrim rukavom obrisao suze s lica i kišu zajedno sa suzama, jer tko može odvojiti suze od vode!?